

**Людвенко Д.В., к.е.н., доцент,
старший викладач кафедри технології навчання,
охорони праці та дизайну**
Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти

ПРЕДСТАВЛЕННЯ ТВАРИННИЦТВА В ІНТЕГРОВАНІЙ ЗВІТНОСТІ: ОБЛІКОВО-ЕКОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Четверта промислова революція, світ VUCA (VUCA – аббревіатура слів volatility (нестабільність), uncertainty (невизначеність), complexity (складність) і ambiguity (неоднозначність)), глобальний рівень проникнення інтернету в бізнес-середовище (на 01.01.2019 р. за даними Звітів агентства We Are Social і сервісу Hootsuite 57 % населення планети користується інтернетом) вимагають від кожного підприємства прозорості і відкритості. Проте нинішній спосіб представлення інформації, яким є фінансова звітність, не дає можливості суб'єктам господарювання відповідати цим вимогам. Навіть більше, чинний формат подання звітних даних не влаштовує ні укладачів звітності (бухгалтерів), ні її користувачів.

Переважає більшість бухгалтерів сільськогосподарських підприємств скаржиться на значну кількість звітних форм, яку їм доводиться заповнювати і подавати до контролюючих органів. Своїми виступами, зверненнями і дописами вони прагнуть переконати владу у необхідності спрощення, скорочення й оптимізації податкової, фінансової та статистичної інформації. На противагу цьому користувачі обліково-звітних даних вважають нині чинну систему звітності недостатньою, одновекторною та такою, яка не здатна задовольнити постійно зростаючі інформаційні запити.

Вирішити назрілу проблему здатна інтегрована звітність, яка широко використовується великими закордонними та вітчизняними компаніями (наприклад, агропромисловий холдинг «Астарта-Київ»). Цей формат звітності відповідає сучасній тенденції – все більше аналізувати показники економічної діяльності підприємства в комплексі з показниками екологічної і соціальної результативності та якості управління.

Формуючи інтегровану звітність, оприлюднюючи її, підприємство не лише демонструє підтримку глобальних тенденцій, але й визнає свою відповідальність перед суспільством та майбутніми поколіннями. Об'єднуючи фінансові і нефінансові показники в єдину систему, інтегрована звітність здатна проілюструвати ретроспективу та перспективну спрямованість діяльності будь-якого суб'єкта господарювання. В сучасних умовах така здатність є особливо важливою для аграрного бізнесу, який спеціалізується на тваринництві.

Оскільки рівновагу в природі порушує не тільки транспорт чи промислове виробництво, а й сільське господарство, діяльність підприємств цієї галузі знаходиться у фокусі громадськості, а отже, потребує додаткового інформаційного розкриття та представлення. Тваринницькі ферми як великі споживачі води, накопичувачі гнойових стоків та їх скидачі у водойми несуть ризик для екосистеми. Продукуючи побічну продукцію (відходи), яка не переробляється, належним чином не утилізується, тваринництво стає джерелом забруднення навколишнього середовища. Тому користувачі звітності хочуть бачити не лише фінансові показники росту підприємства, а й його екологічну і соціальну політику.

Пересвідчитися, що, наприклад, якісна і недорога продукція не є результатом економії на екологічних витратах.

Сьогодні затвердженим на законодавчому рівні інструментом представлення таких показників можна вважати Звіт про управління. Його розділи, присвячені екологічній відповідальності, дозволять агровиробнику показати:

– яку політику обрано щодо відходів (вони утилізуються, передаються на переробку чи використовують на підприємстві як сировина для нового продукту);

– які витрати несуться на утилізацію, знезараження, утримання приміщень у належному санітарно-гігієнічному стані тощо.

Переважну більшість інформації для цього розділу дає бухгалтерський облік. Інформацію про витрати, понесені на утримання та експлуатацію гноєсховищ, збір гною, його транспортування тощо можна побачити на відповідному аналітичному рахунку рахунка 23 «Виробництво». Про наявність, напрям використання, рівень зносу каналізаційних мереж, очисних споруд тощо свідчить інформація на рахунках 10 «Основні засоби», 286 «Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу», 13 «Знос (амортизація) необоротних активів» відповідно. Витрати на транспортування відходів, послуги сторонніх організацій з їх утилізації та дезінфекції приміщень обліковуються на рахунках 23 «Виробництво», 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками», 685 «Розрахунки за іншими операціями».

Оскільки форма Звіту про управління не є регламентованою і може включати різні формати (графіки, діаграми, формули, схеми та ін.), то представлення цієї інформації у динаміці та в аналітичному розрізі спростить сприйняття для користувачів. Також важливою перевагою інтегрованої звітності є те, що вона може містити не лише цифрові дані в різних вимірниках, але й їх підтвердження. Так наявність гноєсховищ, очисних споруд, їх рівень оснащення та зносу тощо доведуть панорамні фото або посилання на відеоогляд, розміщений, наприклад, на сайті компанії. Підтвердженням відсутності скидання кісток, черепів, нутрощів тварин у лісосмугах можуть бути відгуки мешканців навколишніх сіл.

Таким чином, запровадження інтегрованої звітності, Звіту про управління як її варіанту в Україні, доповнення економічних показників соціальними, екологічними та управлінськими (ESG-дані) є, окрім іншого, створенням інструментарію для якісно нового позиціонування сільськогосподарських товаровиробників серед бізнес-спільноти. Товаровиробники тваринницької продукції через представлення в інтегрованій звітності, відкинувши надмірний інформаційний спам і використавши дані обліку, зможуть довести свою відкритість та відповідальне ставлення до довкілля.